

2025/404

2025 2 25

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2025/404

2025 m. vasario 24 d.

kuriuo skiriamas Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis Vidurinėje Azijoje

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 33 straipsnį kartu su 31 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2005 m. birželio 13 d. Taryba susitarė paskirti Europos Sąjungos specialųjį įgaliotinį (toliau – ES specialusis įgaliotinis) Vidurinėje Azijoje ⁽¹⁾;
- (2) 2021 m. birželio 21 d. Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2021/1013 ⁽²⁾, kuriuo Terhi HAKALA buvo paskirta ES specialiaja įgaliotine Vidurinėje Azijoje;
- (3) 2023 m. vasario 6 d. Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2023/260, kuriuo pratęsiamas ES specialiosios įgaliotinės Vidurinėje Azijoje T. HAKALA įgaliojimų terminas ⁽³⁾. ES specialiosios įgaliotinės įgaliojimų terminas baigiasi 2025 m. vasario 28 d.;
- (4) T. HAKALA pranešė apie savo atsistatydinimą, kuris įsigaliojo 2024 m. gruodžio 31 d.;
- (5) naujas ES specialusis įgaliotinis Vidurinėje Azijoje turėtų būti paskirtas 24 mėnesių laikotarpiui;
- (6) ES specialusis įgaliotinis vykdytų įgaliojimus tokiomis aplinkybėmis, kurios gali pablogėti ir galėtų kliudyti pasiekti Sutarties 21 straipsnyje nustatytus Sąjungos išorės veiksmų tikslus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis

Europos Sąjungos specialiuoju įgaliotiniu (toliau – ES specialusis įgaliotinis) Vidurinėje Azijoje nuo 2025 m. kovo 1 d. iki 2027 m. vasario 28 d. skiriamas Eduards STIPRAIS. Taryba, remdamasi Politinio ir saugumo komiteto (toliau – PSK) įvertinimu bei Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) pasiūlymu, gali nuspręsti ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimus (toliau – įgaliojimai) pratęsti ar nutraukti anksčiau.

2 straipsnis

Politikos tikslai

Įgaliojimai grindžiami Sąjungos politikos tikslais Vidurinėje Azijoje. Tie tikslai, be kita ko, yra:

- a) skatinti Sąjungos ir Vidurinės Azijos šalių santykius, pagrįstus bendromis vertybėmis bei interesais, kaip nustatyta atitinkamuose susitarimuose;
- b) prisidėti prie regiono šalių stabilumo didinimo ir bendradarbiavimo stiprinimo;

⁽¹⁾ 2005 m. liepos 28 d. Tarybos bendrieji veiksmai 2005/588/BUSP dėl Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio Vidurio Azijoje paskyrimo (OL L 199, 2005 7 29, p. 100, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2005/588/oj).

⁽²⁾ 2021 m. birželio 21 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2021/1013, kuriuo skiriamas Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis Vidurinėje Azijoje (OL L 222, 2021 6 22, p. 33, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1013/oj>).

⁽³⁾ 2023 m. vasario 6 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2023/260, kuriuo pratęsiamas Europos Sąjungos specialiojo įgaliotinio Vidurinėje Azijoje įgaliojimų terminas ir iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2021/1013 (OL L 35, 2023 2 7, p. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/260/oj>).

- c) prisidėti prie demokratijos, teisinės valstybės, gero valdymo ir pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms Vidurinėje Azijoje stiprinimo;
- d) įveikti pagrindines grėsmes, visų pirma konkrečias problemas, turinčias tiesioginės įtakos Sąjungai;
- e) didinti Sąjungos veiksmingumą ir matomumą regione, be kita ko, glaudžiau koordinuojant veiklą su kitais atitinkamais partneriais bei tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO) ir Jungtinėmis Tautomis (JT).

3 straipsnis

Įgaliojimai

1. Kad būtų pasiekti 2 straipsnyje nurodyti politikos tikslai, suteikiami šie įgaliojimai:
 - a) skatinti bendrą Sąjungos politikos koordinavimą Vidurinėje Azijoje ir padėti užtikrinti Sąjungos išorės veiksmų regione nuoseklumą;
 - b) prisidėti prie Sąjungos stipresnės partnerystės su Vidurine Azija strategijos, kurią papildo atitinkamos Tarybos išvados ir vėlesnės su Sąjungos Vidurinės Azijos strategijos įgyvendinimu susijusios pažangos ataskaitos, įgyvendinimo, taip pat prie ES ir Vidurinės Azijos bendrų veiksmų gairių įgyvendinimo, ir teikti rekomendacijas bei reguliariai atsiskaityti atitinkamiems Tarybos organams;
 - c) padėti Tarybai toliau plėtoti visapusišką politiką Vidurinės Azijos klausimais;
 - d) remti reguliarių Sąjungos ir Vidurinės Azijos valstybių aukšto lygio politinių susitikimų organizavimą;
 - e) padėti organizuoti pastovius aukšto lygio politinius susitikimus tarp Sąjungos ir Vidurinės Azijos šalių;
 - f) įdėmiai sekti politinius įvykius Vidurinėje Azijoje, plėtojant ir palaikant glaudžius ryšius su Vyrniausybėmis, parlamentais, teismais, pilietine visuomene ir žiniasklaida;
 - g) skatinti Kazachstaną, Kirgiziją, Tadžikistaną, Turkmėnistaną ir Uzbekistaną bendradarbiauti regioniniais bendro intereso klausimais;
 - h) plėtoti atitinkamus ryšius ir bendradarbiavimą su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais regione ir visomis atitinkamomis regioninėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, atsižvelgiant į intensyvėjantį trečiųjų valstybių buvimą regione;
 - i) bendradarbiaujant su ES specialiuoju įgaliotiniu žmogaus teisių klausimais prisidėti įgyvendinant Sąjungos žmogaus teisių politiką regione, įskaitant Sąjungos žmogaus teisių gaires, ir visų pirma Sąjungos gaires dėl vaikų ir ginkluotų konfliktų bei dėl smurto prieš moteris bei mergaites ir kovos su visų formų moterų bei mergaičių diskriminacija, taip pat įgyvendinant Sąjungos politiką, susijusią su JT Saugumo Tarybos rezoliucija 1325 (2000) dėl moterų, taikos ir saugumo, be kita ko, stebint pokyčius šioje srityje, pranešant apie juos ir rengiant rekomendacijas toje srityje;
 - j) glaudžiai bendradarbiaujant su ESBO ir JT prisidėti prie konfliktų prevencijos ir sprendimo, plėtojant ryšius su valdžios institucijomis ir kitais vietos subjektais, kaip antai nevyriausybinėmis organizacijomis, politinėmis partijomis, mažumomis, religinėmis grupėmis ir jų vadovais;
 - k) prisidėti prie bendros užsienio ir saugumo politikos aspektų dėl Vidurinės Azijos formavimo, susijusio su junglumu, įskaitant strategiją „Global Gateway“, energetiniu saugumu, sienų apsauga ir kova su sunkiais nusikaltimais, įskaitant narkotikus ir prekybą žmonėmis, taip pat vandens išteklių valdymu, aplinka ir klimato kaita;
 - l) skatinti regioninį saugumą Vidurinėje Azijoje platesniame geopolitiniame kontekste, įskaitant Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą ir įvykius Afganistane;
 - m) remti Sąjungos informavimo veiklą ir demaršus, skirtus Vidurinės Azijos valstybėms, be kita ko, dėl ribojamųjų priemonių apėjimo prevencijos;

- n) remti Sąjungos informavimo veiklą ir demaršus, skirtus Vidurinės Azijos valstybėms ir susijusius su pagarba valstybių narių nepriklausomybei, suverenitetui ir teritoriniam vientisumui, be kita ko, visuose regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose.
2. ES specialusis įgaliotinis remia vyriausiojo įgaliotinio darbą ir nuolat teikia visos Sąjungos veiklos šiame regione apžvalgą.

4 straipsnis

Įgaliojimų vykdymas

1. ES specialusis įgaliotinis yra atsakingas už įgaliojimų vykdymą ir veikia būdamas pavaldus vyriausiajam įgaliotiniui.
2. PSK palaiko privilegijuotus ryšius su ES specialiuoju įgaliotiniu, o su Taryba ES specialusis įgaliotinis bendrauja pirmiausia per PSK. PSK teikia ES specialiajam įgaliotiniui strategines gaires ir politinius nurodymus pagal jo įgaliojimus, nedarydamas poveikio vyriausiojo įgaliotinio galioms.
3. ES specialusis įgaliotinis dirba savo veiksmus glaudžiai koordinuodamas su Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) atitinkamais padaliniais.

5 straipsnis

Finansavimas

1. Su ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimų vykdymu nuo 2025 m. kovo 1 d. iki 2027 m. vasario 28 d. susijusioms išlaidoms (toliau – išlaidos) padengti skiriama finansinė orientacinė suma yra 2 719 777,34 EUR.
2. Išlaidos tvarkomos pagal Sąjungos bendrajam biudžetui taikomas procedūras ir taisykles.
3. Išlaidos tvarkomos pagal ES specialiojo įgaliotinio ir Komisijos sudarytą sutartį. Už visas išlaidas ES specialusis įgaliotinis atsiskaito Komisijai.

6 straipsnis

ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupės sudėtis

1. ES specialusis įgaliotinis sudaro darbuotojų grupę, neviršydamas įgaliojimų ir paskirtų atitinkamų finansinių išteklių. Į ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupę įtraukiami darbuotojai, turintys ekspertinių žinių konkrečiais politikos klausimais, kaip reikalaujama pagal įgaliojimus. ES specialusis įgaliotinis nedelsdamas praneša Tarybai ir Komisijai apie ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupės sudėtį.
2. Valstybės narės, Sąjungos institucijos ir EIVT gali pasiūlyti komandiruoti personalą dirbti ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupėje. Atlyginimus tokiam komandiruotam personalui atitinkamai moka komandiruojanči valstybė narė, atitinkama Sąjungos institucija arba EIVT. Valstybių narių į Sąjungos institucijas arba EIVT siunčiami ekspertai taip pat gali būti komandiruojami dirbti ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupėje. Pagal sutartį pasamdyti kitų šalių personalo nariai turi turėti vienos iš valstybių narių pilietybę.
3. Visas komandiruotas personalas administraciniu požiūriu lieka pavaldus siunčiančiajai valstybei narei, atitinkamai Sąjungos institucijai arba EIVT ir vykdo savo pareigas bei veikia įgaliojimų labui.
4. ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupė įkuriamą kartu su atitinkamais EIVT padaliniais ar Sąjungos delegacijomis siekiant užtikrinti jų atitinkamos veiklos darną ir nuoseklumą.

7 straipsnis

ES specialiojo įgaliotinio ir ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupės privilegijos ir imunitetai

Su priimančiosiomis šalimis susitariama dėl ES specialiojo įgaliotinio ir ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupės darbuotojų įgaliojimų vykdymui ir sklandžiam darbui užtikrinti būtinų privilegijų, imunitetų ir kitų garantijų. Valstybės narės ir EIVT tuo tikslu teikia visą reikalingą paramą.

8 straipsnis

ES įslaptintos informacijos saugumas

ES specialusis įgaliotinis ir ES specialaus įgaliotinio darbuotojų grupė laikosi saugumo principų ir būtiniausių standartų, nustatytų Tarybos sprendimu 2013/488/ES ⁽⁴⁾.

9 straipsnis

Galimybė susipažinti su informacija ir logistinė parama

1. Valstybės narės, Komisija, EIVT ir Tarybos Generalinis sekretoriatas užtikrina, kad ES specialiajam įgaliotiniui būtų sudaryta galimybė susipažinti su visa reikiama informacija.
2. Sąjungos delegacijos regione ir valstybės narės atitinkamai teikia ES specialiajam įgaliotiniui ir ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupės nariams logistinę paramą.

10 straipsnis

Galimybė susipažinti su dokumentais, archyvais ir duomenų apsauga

1. ES specialusis įgaliotinis taiko Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1049/2001 ⁽⁵⁾ nustatytas taisykles. Vyriausiasis įgaliotinis priima atitinkamas ES specialiajam įgaliotiniui skirtas įgyvendinimo taisykles.
2. ES specialusis įgaliotinis apsaugo asmenis tvarkant jų asmens duomenis pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1725 ⁽⁶⁾ nustatytas taisykles. Vyriausiasis įgaliotinis priima ES specialiajam įgaliotiniui skirtas įgyvendinimo taisykles.

11 straipsnis

Saugumas

ES specialusis įgaliotinis, laikydamasis Sąjungos politikos dėl personalo, dislokuoto už Sąjungos ribų vykdyti veiksmus pagal Sutarties V antraštinę dalį, saugumo, remdamasis įgaliojimais ir atsižvelgdamas į saugumo padėtį jo atsakomybei priskirtoje teritorijoje, imasi visų praktiškai įgyvendinamų priemonių viso tiesiogiai ES specialiajam įgaliotiniui pavaldaus personalo saugumui užtikrinti, visų pirma:

- a) sudarydamas konkretų saugumo planą, grindžiamą EIVT pateiktomis gairėmis, įskaitant konkrečias fizines, organizacines ir procedūrines saugumo priemones, kuriuo reglamentuojamas saugaus personalo atvykimo į jo atsakomybei priskirtą teritoriją ir judėjimo toje teritorijoje valdymas ir saugumo incidentų valdymas, ir sudarydamas nenumatytų atvejų planą bei evakuacijos planą;
- b) užtikrindamas, kad visi už Sąjungos ribų dislokuoti personalo nariai būtų apdrausti didelės rizikos draudimu, būtinu atsižvelgiant į sąlygas jo atsakomybei priskirtoje teritorijoje;
- c) užtikrindamas, kad prieš atvykstant arba atvykus į jo atsakomybei priskirtą teritoriją būtų organizuotas visų personalo narių, dislokuotųjų už Sąjungos ribų, įskaitant vietoje pasamdytus darbuotojus, atitinkamas mokymas saugumo klausimais, atsižvelgiant į EIVT tai teritorijai priskirtą rizikos lygį;
- d) užtikrindamas, kad būtų įgyvendinamos visos sutartos rekomendacijos, pateiktos remiantis reguliariais saugumo įvertinimais, ir vyriausiajam įgaliotiniui, Tarybai bei Komisijai raštu reguliariai teikdamas tų rekomendacijų įgyvendinimo ir kitų saugumo klausimų pažangos ataskaitas ir galutinę išsamią įgaliojimų vykdymo ataskaitą, numatytą 15 straipsnyje.

⁽⁴⁾ 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2013/488/ES dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 274, 2013 10 15, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2013/488/oj>).

⁽⁵⁾ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj>).

⁽⁶⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

*12 straipsnis***Ataskaitų teikimas**

ES specialusis įgaliotinis vyriausiajam įgaliotiniui reguliariai teikia ataskaitas. ES specialusis įgaliotinis teikia ataskaitas PSK ir prirėkus Tarybos darbo grupėms. Reguliariai teikiamos ataskaitos platinamos per sistemą COREU. ES specialusis įgaliotinis gali teikti ataskaitas Užsienio reikalų tarybai. Vadovaujantis Sutarties 36 straipsniu ES specialusis įgaliotinis gali dalyvauti teikiant informaciją Europos Parlamentui.

*13 straipsnis***Koordinavimas**

1. ES specialusis įgaliotinis prisideda prie Sąjungos veiksmų vieningumo, nuoseklumo ir efektyvumo ir padeda užtikrinti, kad visos Sąjungos priemonės ir valstybių narių veiksmai būtų vykdomi nuosekliai siekiant Sąjungos politikos tikslų. Kai tikslinga, siekiama palaikyti ryšius su valstybėmis narėmis. ES specialiojo įgaliotinio veikla koordinuojama su atitinkamo EIVT geografinio padalinio ir Komisijos veikla. ES specialusis įgaliotinis reguliariai teikia informaciją valstybių narių atstovybėms ir Sąjungos delegacijoms.

2. Vietos lygiu ES specialusis įgaliotinis palaiko glaudų ryšį su atitinkamų valstybių narių atstovybių vadovais ir Sąjungos delegacijų vadovais. Jie deda visas įmanomas pastangas, kad padėtų ES specialiajam įgaliotiniui vykdyti jo įgaliojimus. ES specialusis įgaliotinis taip pat palaiko ryšius su kitais tarptautiniais bei regioniniais subjektais vietoje.

*14 straipsnis***Pagalba reikalavimų atveju**

ES specialusis įgaliotinis ir ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupė teikia pagalbą, reaguojant į reikalavimus ir pareigas, kylančius iš ankstesnių ES specialiųjų įgaliotinių Vidurinėje Azijoje įgaliojimų, ir tuo tikslu teikia administracinę pagalbą bei prieigą prie atitinkamų dokumentų.

*15 straipsnis***Peržiūra**

Šio sprendimo įgyvendinimas ir jo nuoseklumas su kita Sąjungos veikla regione yra reguliariai peržiūrimi. ES specialusis įgaliotinis vyriausiajam įgaliotiniui, Tarybai ir Komisijai reguliariai teikia pažangos ataskaitas ir ne vėliau kaip 2026 m. lapkričio 30 d. pateikia galutinę išsamią įgaliojimų vykdymo ataskaitą.

*16 straipsnis***Įsigaliojimas**

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje 2025 m. vasario 24 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

K. KALLAS